

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ДНІПРОВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»**

Навчально-науковий Інститут гуманітарних і соціальних наук

Кафедра цивільного, господарського та екологічного права

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДЛЯ ПІДГОТОВКИ КУРСОВИХ РОБІТ
з навчальної дисципліни «Трудове право»**

для здобувачів вищої освіти
2 курсу
освітнього ступеня бакалавр
за спеціальністю 081 «Право»

Дніпро
НТУ «ДП»
2019

Методичні рекомендації для підготовки курсових робіт з навчальної дисципліни «Трудове право» для здобувачів вищої освіти 2 курсу освітнього ступеня бакалавр за спеціальністю 081 «Право» / Дніпро: Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», 2019. – 23 с.

Укладач:

Лілія Олексіївна Махова - старший викладач кафедри цивільного, господарського та екологічного права навчально-наукового Інституту гуманітарних і соціальних наук Національного технічного університету «Дніпровська політехніка».

Обговорено та затверджено на засіданні кафедри цивільного, господарського та екологічного права, протокол № __ від __._____2019 р.

1. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Курсова робота з навчальної дисципліни «Трудове право» є обов'язковим компонентом навчального процесу згідно освітньо-професійної програми першого рівня вищої освіти здобуття ступеня бакалавр за спеціальністю 081 «Право».

Підготовка курсової роботи здійснюється студентами з метою закріплення, узагальнення, поглиблення і контролю знань, одержаних ними під час навчання для комплексного вирішення конкретного фахового завдання.

Курсова робота – це самостійна, творча письмова робота студента дослідницького характеру, що передбачає виконання завдань теоретичної спрямованості з елементами наукового підходу.

Готуючи курсову роботу здобувач вищої освіти самостійно досліджує визначену проблему, вивчає нормативні документи, реалізує навички аналізувати наукову та навчальну літературу, критично її оцінювати, висловлювати і аргументувати власні думки, робити виважені висновки. Виконання курсової роботи передбачає систематизацію та розширення теоретичних і практичних знань з обраної студентом спеціалізації та застосування цих знань при вирішенні конкретних навчальних і практичних завдань.

У творчому дослідницькому процесі важливою є належно організована праця. Методи раціональної організації праці, як правило, обираються дослідником особисто. Водночас існують і загальні принципи наукової організації роботи, до яких відносять, зокрема: плановість, динамічність, самоорганізацію, творчий підхід, критичність мислення, діловитість, енергійність і практичність.

Підготовка курсової роботи включає в себе такі етапи:

- визначення теми курсової роботи;
- складання бібліографічного списку по темі;
- вивчення навчальної та наукової літератури, нормативних актів і матеріалів практики з проблеми, що розглядається;
- складання й узгодження плану роботи;
- написання курсової роботи та її оформлення;
- подання курсової роботи на кафедру для перевірки та рецензування;
- доопрацювання курсової роботи з урахуванням зауважень та їх виправлення й повторне подання роботи на кафедру для рецензування (у разі необхідності);
- захист курсової роботи.

Тема курсової роботи обирається з переліку тем робіт, затвердженого на кафедрі. **Номер теми курсової роботи в списку, що додається, відповідає номеру, під яким прізвище здобувача вищої освіти занесене до журналу навчальної групи.**

Здобувач вищої освіти має право на зміну теми курсової роботи у разі відповідної вмотивованої заяви з обґрунтуванням причини зміни і письмового узгодження нової теми з науковим керівником, який відповідає за перевірку та допуск курсової роботи до захисту, а також дозволу завідувача кафедри. Самовільна зміна теми курсової роботи без дозволу наукового керівника та завідувача кафедри не допускається.

Починати дослідження доцільно з вивчення основоположних питань із даної проблеми, що досягається шляхом опрацювання конспекту лекцій, відповідних розділів підручників, навчальних посібників, наукових статей, монографій тощо і матеріалів практики. Під час самостійного вивчення літератури бажано робити позначки, групувати матеріали по визначених питаннях і добирати приклади з правотворчої і правозастосовної діяльності для ілюстрації теоретичних положень.

Після *вивчення літератури* студенту слід переходити до складання **плану** курсової роботи, у якому слід відобразити конкретний *перелік питань*, що характеризують проблему в цілому. План може бути *складним або простим*, тобто ділитись на розділи та підрозділи. Підготовка плану дозволить уникнути можливих повторень та пропусків, забезпечить систематизоване й логічно-послідовне викладення матеріалу. Кінцевий варіант плану курсової роботи узгоджується з науковим керівником. *Після узгодження плану, студент може приступати до написання курсової роботи.*

Написання курсової роботи доцільно починати зі **вступу**, завдання якого – викласти сутність проблеми (розгорнуте викладення і конкретизація якого складає основний зміст роботи), обґрунтувати її **актуальність**, зазначити науковців, які працювали над даною темою, визначити **мету й завдання, об'єкт і предмет**, а також **методологію** дослідження, **теоретичне та практичне значення обраної теми**. Обсяг вступу, як правило, не повинен перевищувати 3-4 сторінок.

Основна частина роботи викладається послідовно, відповідно до плану. Питання роботи повинні бути логічно пов'язані між собою і розкривати тему в цілому. По кожному питанню необхідно робити висновки. Тема вважається розкритою, якщо в ній логічно, у передбаченій планом послідовності, з використанням рекомендованої літератури, нормативного матеріалу та матеріалів судової практики охарактеризовані всі основні питання плану. Обсяг основної частини складає приблизно 25 (+/- 5) сторінок. Для подолання проблем, які виникають під час написання курсової роботи, пропонуються основні методологічні вимоги до курсової роботи. Ці вимоги містяться в таких правилах.

Правило 1. Основні поняття, твердження повинні бути ясно і чітко визначені.

Правило 2. Заголовок курсової роботи є основним питанням цієї роботи.

Правило 3. Результати роботи повинні бути конкретними судженнями. Істинність результату роботи повинна бути обґрунтована.

Логічним завершенням курсової роботи є **висновки**, які відображають рівень і якість виконання автором поставлених завдань у вступі. Слід пам'ятати, що висновки, зроблені наприкінці кожного питання, мають особливий характер і не повинні повторюватися в загальних висновках. Загальні висновки курсової роботи й узагальнення в них синтезують усі раніше зроблені висновки по окремих питаннях. Приблизний обсяг загальних висновків не повинен перевищувати 2-3 сторінки.

Структура курсової роботи повинна бути такою:

- *титульна сторінка;*

- *зміст* курсової роботи (подається на початку курсової роботи і містить найменування та номери початкових сторінок вступу, усіх розділів та підрозділів, висновків, додатків, списку використаної літератури та ін.);
- *перелік умовних позначень* (такий перелік вміщують, якщо робота містить багато специфічних термінів та понять, а також маловідомих скорочень, символів, позначень, які слід було б пояснити та подати окремо);
- *вступ* (звичайно складається з 3-4 сторінок, де розкриваються актуальність теми, мета і основні завдання, об'єкт та предмет дослідження, методи дослідження, практична значимість, структура роботи, визначаються джерела інформації);
- *основна частина* (складається з декількох основних розділів, найчастіше трьох), які можуть поділятися на підрозділи, і за змістом мають відповідати спрямованості теми, підпорядковуватися основній меті та завданням, бути органічно взаємозалежними, мати приблизно однаковий обсяг). Якщо в тексті спеціальні терміни, скорочення, символи, позначення тощо повторюються менше трьох разів, перелік не складають, а їх розшифровку наводять у тексті при першому згадуванні;
- *висновки* (у них підводяться підсумки проведеної роботи, формулюються пропозиції і висновки автора, що впливають із усієї роботи). Висновки звичайно складаються з 2-3 сторінок);
- *список використаних джерел та літератури*;
- *додатки* (при необхідності вказується допоміжний матеріал, який є потрібним для повноцінності курсової роботи, але включення його до основної частини може змінити впорядковане й логічне уявлення про роботу або який не може бути послідовно розміщений в основній частині роботи через великий обсяг або способи відтворення).

Під час написання курсової роботи необхідно стисло, логічно й аргументовано викласти *основні кваліфікаційні ознаки дослідження*: актуальність, мету, завдання, методологію, практичне значення, висновки. Слід також посилатися на авторів і джерела, з яких запозичалися матеріали або окремі результати. При цьому важливо уникати загальних слів і фраз, бездоказових тверджень, тавтологій.

Курсова робота повинна готуватися самостійно, на основі глибокого вивчення нормативного матеріалу, рекомендованої та додаткової літератури, матеріалів юридичної практики. Курсова робота, яка виконана лише з використанням підручника чи шляхом механічного переписування опублікованих наукових статей тощо, або така, що написана на підставі не чинного законодавства, визнається незадовільною і повертається студенту на доопрацювання.

Виконуючи курсову роботу студент повинен зосередити увагу перш за все на теоретичному висвітленні питань теми, досконало вивчити монографічні дослідження, наукові статті та підручники, переважно видані за останні роки. У разі, коли з досліджуваної теми відсутня єдина думка, студент повинен зазначити основні відомі підходи, що зустрічаються у науковій літературі, висловити щодо них аналітичні судження та додаткові аргументи на користь тієї чи іншої позиції.

Прагнення спочатку відпрацювати весь матеріал і лише потім приступити до написання роботи призводить до затягування термінів її виконання. Вже у ході збирання фактичного матеріалу варто написати вступ і частину розділів, що мають оглядовий характер. З послідовним завершенням опрацювання фактичного матеріалу слід приступати до написання відповідних розділів. При цьому необхідно пам'ятати, що:

написання роботи – це не тільки викладення готових думок, але і творчий процес осмислення напрацьованого матеріалу;

тільки під час написання тексту роботи можливо виявити прогалини в зібраному матеріалі й приступити до його додаткового збирання;

тільки написаний текст дає можливість на багатократне повернення до його аналізу й удосконалення;

тільки написана в цілому робота дозволяє поглибитися в аналіз взаємозалежностей, логіку розкриття й аналіз проблеми; забезпечити наступництво, обґрунтованість і логічність доказів.

Титульний аркуш є першою сторінкою курсової роботи і заповнюється за визначеними правилами (див. Додаток “А”).

Після титульного аркуша розташовується **зміст** курсової роботи. Він містить найменування та номери початкових сторінок вступу, всіх розділів, підрозділів та пунктів (якщо вони мають заголовки), загальних висновків, списку використаних джерел і літератури, додатків. Заголовки змісту мають точно повторювати заголовки в тексті. Не можна скорочувати або давати їх за іншою редакцією чи послідовністю або підпорядкованістю ніж заголовки в тексті.

Перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів (за необхідності). Якщо в роботі вжита специфічна термінологія, а також використано маловідомі скорочення, нові символи, позначення і таке інше, то їх перелік може бути поданий у вигляді окремого списку, який розміщують перед вступом. Перелік необхідно друкувати двома колонками, в яких зліва за абеткою наводять скорочення, справа – їх детальну розшифровку. Якщо в роботі спеціальні терміни та скорочення повторюються менше трьох разів, або число спеціальних термінів (найменувань), які скорочуються, невелике, то перелік не складають, а їх розшифровку наводять у тексті при першому згадуванні.

Вступ, його композиція. Вступна частина курсової роботи повинна відображати сутність і стан дослідженості наукової проблеми та її значимість, підстави та вихідні дані для розробки теми, обґрунтування необхідності проведення дослідження.

Шляхом критичного аналізу та зіставлення з відомими розв'язаннями досліджуваної проблеми студент повинен обґрунтувати *актуальність, ступінь наукової розробки та доцільність* курсової роботи. Важливо розкрити *практичну значимість проведеного дослідження* в аспекті пріоритетних напрямків розвитку юридичної науки.

Висвітлення актуальності не повинно бути багатослівним. Досить кількома реченнями висловити головне – сутність проблеми. Саме з обґрунтування актуальності вибраної теми починають “Вступ” курсової роботи.

Характеризують *об'єкт дослідження* (це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію й обране для вивчення) та *предмет дослідження* (міститься в межах об'єкта). При з'ясуванні об'єкта і предмета, а також мети дослідження необхідно зважити на те, що між ними і темою курсової роботи існують системні логічні зв'язки.

Об'єкт дослідження – це частина об'єктивної реальності, процес або явище, що породжує проблемну ситуацію і визначені (обрані) для вивчення. Визначаючи об'єкт, треба знати відповідь на запитання: що розглядається? Правильне, обґрунтоване визначення об'єкта дослідження – це не формальна, а суттєва акція, зорієнтована на виявлення місця і значення предмета дослідження в більш цілісному і широкому понятті дослідження.

Предмет дослідження – це тільки ті суттєві зв'язки та відношення, які підлягають безпосередньому вивченню в даній роботі і є головними, визначальними для конкретного дослідження. Таким чином, предмет дослідження вужчий, ніж об'єкт, він міститься у межах об'єкта. Предмет визначає аспект розгляду об'єкта дослідження, дає уявлення про те, які нові відношення, властивості, аспекти і функції об'єкта розкриваються. Іншими словами, об'єктом виступає те, що досліджується, а предметом – те, що в цьому об'єкті має теоретичне пояснення.

З об'єктом і предметом дослідження пов'язана його *мета*, яку формулюють конкретно, точно висловлюючи те основне, що прагне здійснити дослідник. Метою дослідження зумовлюються його кінцевий результат, який передбачає вирішення *проблемної ситуації*. Остання відображає суперечність між типовим станом об'єкта дослідження в реальній практиці і вимогами суспільства до більш ефективного функціонування означеного об'єкта. Сформульована мета дослідження конкретизується і розвивається у *завданнях дослідження*, які повинні включати такі складові:

аналіз теоретичних питань, що входять до загальної проблеми (об'єкта) дослідження (наприклад, виявлення сутності понять, явищ, процесів, подальше вдосконалення їх вивчення тощо);

усебічне вивчення практики вирішення даної проблеми, виявлення її типового стану, недоліків і їх причин, особливостей, передового досвіду. Таке вивчення дає змогу перевірити і уточнити дані, що опубліковані у спеціальній науковій літературі, які можна використовувати на рівні наукових фактів;

обґрунтування запропонованої системи заходів щодо вирішення даної проблеми;

розробка методичних рекомендацій та пропозицій щодо використання результатів дослідження у практиці роботи відповідних установ (організацій), навчально-методичному процесі, наукових дослідженнях.

Отже, **тема, об'єкт і предмет, мета й завдання** дослідження перебувають у нерозривному зв'язку. У своїй сутності вони зумовлюють **зміст висновків і рекомендацій** курсової роботи.

Важливо зазначити, що завдання дослідження не повинні бути глобальними. Вони мають “працювати” на мету дослідження. Не слід також захоплюватися їх

кількістю, це призводить до громіздкості роботи й неповного їх вирішення. Доцільно ставити завдання як прикладні, так і теоретичні.

Завдання дослідження складаються як перелік дій: “визначити...”, “проаналізувати...”, “встановити...” та ін. Формулювати завдання слід якомога ретельніше, оскільки опис їх вирішення *становитиме зміст розділів і підрозділів курсової роботи*. Це важливо і тому, що **назви розділів роботи мають відповідати конкретним завданням**, а в подальшому і *результатам дослідження*.

Важливо наголосити, що мети і завдань дослідження, а також головного результату треба обов'язково *досягнути*. Про досягнення мети слід зазначити у висновках курсової роботи, про вирішення конкретних завдань – засвідчити висновками до відповідних розділів дослідження.

При визначенні мети і завдань курсової роботи необхідно чітко відповісти на запитання щодо передбачуваної *провідної ідеї*, сутності явища (об'єкта, предмета дослідження), суперечностей, що виникають у процесі чи явищі, тенденцій, етапів розвитку явища чи процесу. Це і буде становити основу *концепції дослідження*. Її формулювання у свідомості студента здійснюється завдяки вивченню наукових праць відомих учених, узагальнення ідей науковців, які безпосередньо вивчали дану проблему, аналізу концепцій у даній сфері наукової і практичної діяльності українських і зарубіжних учених і практиків.

Далі подають перелік використаних *методів дослідження* для досягнення поставленої мети. Перераховувати їх слід не відірвано від змісту роботи, а коротко та змістовно визначати, що саме досліджувалось тим чи іншим методом.

У вступі до курсової роботи слід подати відомості про практичне *використання результатів дослідження* або рекомендації щодо їх використання.

Остаточне редагування вступної частини доцільно виконувати на завершальній стадії підготовки курсової роботи, коли досліджувана проблема постає перед автором концептуально, у повному обсязі.

Основна частина курсової роботи – це головний її підрозділ, який розкриває основний зміст дослідження, у якому викладається опис виявлених і досліджених фактів, явищ, закономірностей, а також узагальнення вже відомих даних з досліджуваної проблеми. Виклад матеріалу основної частини підпорядковують одній провідній ідеї, визначеній автором.

Матеріал має містити огляд літератури по темі, дискусійні питання, пов'язані з переглядом усталених поглядів та уявлень, оригінальні погляди автора на вирішення проблеми. Огляд літератури з теми має виявити глибокі знання студента зі спеціальної літератури, його вміння систематизувати джерела, критично їх оцінювати. Огляд літератури слід робити з питань обраної теми, а не з усієї проблеми в цілому.

Основна частина курсової роботи складається з розділів та підрозділів, можливо і пунктів. Кількість та послідовність розділів залежить від характеру курсової роботи. *Кожний розділ починають з нової сторінки*. Основному тексту кожного розділу може передувати передмова з коротким описом вибраного напрямку дослідження питання та обґрунтуванням застосованих методів дослідження. У кінці кожного розділу формулюють висновки із стислим викладенням результатів дослідження конкретних питань, що дає змогу вивільнити

загальні висновки від другорядних подробиць. Висновки до розділів не повинні мати реферативного характеру.

У **висновках** викладають найбільш важливі теоретичні та прикладні результати, які повинні містити формулювання розв'язаної проблеми (задачі), її значення для юридичної практики. Формулюють також рекомендації щодо практичного використання здобутих результатів. Висновки – це положення, що мають форму синтезу накопиченої в основній частині інформації теоретичного та практичного характеру.

При викладенні висновків дослідження важливо запобігти неглибоким і обмеженим висновкам за наявності значного масиву дослідженого й проаналізованого фактичного матеріалу й джерел. Водночас недопустимими є непомірно розширені узагальнення і висновки із незначного фактичного матеріалу.

Висновки в кінці роботи не повинні підмінятися механічним підсумовуванням висновків, що наводилися в кінці розділів, а мають містити те нове, суттєве, що становить підсумкові результати дослідження. У висновках необхідно наголосити на тому, що мету дослідження досягнуто, а всі поставлені завдання вирішено.

Список використаних джерел та літератури. Завершальна частина курсової роботи – це бібліографічний покажчик, тобто список використаних джерел і літератури, який є елементом бібліографічного апарату виконаної роботи. Він містить бібліографічні описи використаних джерел і розміщується після висновків. Бібліографічний опис джерел і літератури в курсовій роботі повинен містити тільки ті бібліографічні позиції, які були використані у цьому дослідженні і на які є посилання у тексті. Зразки оформлення бібліографічного опису використаних джерел вміщені у додатку “Б”.

Вимоги до оформлення курсової роботи:

Оформлення курсової роботи враховується при її оцінці.

Курсова робота виконується на стандартних аркушах паперу формату А 4. Текст повинен міститися тільки на одній стороні аркуша. Обсяг роботи має складати 30 (+\ - 5) сторінок друкованого тексту. Поля роботи мають бути такими: верхній і нижній – 20 мм, лівий – 30 мм, правий – 10 мм. Робота повинна бути подана в скріпленому виді. Курсова робота починається з титульної сторінки, яка оформлюється за зразком, що додається. На другій сторінці викладається план роботи з підписом наукового керівника. Викладання вступу починається з третьої сторінки. Питання, які розглядаються, відзначаються в тексті як заголовки відповідних розділів і підрозділів.

Заголовки розділів (основних питань плану) пишуться симетрично тексту прописними літерами. Вони повинні мати чергову нумерацію в межах усієї роботи і позначатися арабськими цифрами. **Вступ і висновок не нумеруються.** Кожний **розділ** плану курсової роботи повинен починатися з нової сторінки.

В роботі **обов'язково мають бути посилання**, оформлені у квадратних дужках. При цьому, перша цифра відповідає порядковому номеру джерела в списку літератури, на яке здійснюється посилання, а друга – сторінці, на якій викладений матеріал.

Наприклад:

Досліджуючи механізм здійснення суб'єктивних прав і виконання обов'язків Є.В. Вавілін визначає його як послідовну комплексну організацію правових засобів і забезпечення умов, спрямованих на досягнення кінцевої мети, закладеної у змісті права і обов'язку. На його думку, мета цього механізму повинна бути спрямована не лише на досягнення результату де-юре, а й на дійсну, фактичну реалізацію тих можливостей для управненої особи, які надаються правом. Аналогічно мета механізму виконання обов'язків в ідеалі повинна відображати не виключно юридичне (формальне) виконання необхідних вимог, а й фактичний, соціально-економічний результат дії (бездіяльності) зобов'язаної особи [16, с. 42].

Наприкінці роботи слід навести бібліографічний **список використаних джерел і літератури** та бажано надати додатки - ксерокопії використаних навчальних і наукових матеріалів (статей). Після списку необхідно поставити дату написання роботи, підпис автора і залишити один чистий аркуш для написання рецензії.

Подання курсової роботи на кафедру для рецензування здійснюється студентом самостійно та завчасно – не пізніше ніж за 2 тижні до дати захисту роботи за розкладом.

Захист курсової роботи

Після написання та належного оформлення курсової роботи студент здає її на кафедру. Керівник готує рецензію на курсову роботу. У разі необхідності робота повертається на доопрацювання.

Допуском курсової роботи до захисту є позитивний відгук у рецензії на неї наукового керівника.

На захисті курсової роботи студент у своїй доповіді (до 5 хв.) інформує комісію про основні завдання, що стояли перед дослідженням, стисло викладає основний зміст роботи, робить висновки та пропозиції.

Доповідь студента, відповіді на запитання та зауваження членів комісії й аудиторії повинні бути науково обґрунтованими.

Курсова робота оцінюється комісією за результатами захисту з урахуванням оцінки наукового керівника, зазначеної у рецензії. Остаточна оцінка вноситься у відомість та залікову книжку студента і перегляду (перезахисту) не підлягає.

У випадку, коли студент на захисті отримує незадовільну оцінку, комісія приймає рішення про повторний захист або про зміну теми курсової роботи.

Критерії оцінювання курсової роботи: національна та ECTS

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	Незадовільно

90-100 балів - якщо виявлено: всебічні, систематизовані, глибокі знання програмного матеріалу; уміння вільно виконувати завдання; знання основної і додаткової літератури на рівні творчого використання; грамотне та логічне викладення інформації; самостійність роботи; наявність не більше 1-2 незначних помилок (через неухважність, обмовки); повнота виконання практичної частини; наявність висновків; обов'язкова наявність додатків.

82-89 балів - якщо виявлено: повні знання програмного матеріалу; успішне виконання завдань і засвоєння основної літератури на рівні аналогічного відтворення; логічна послідовність; зрозумілість викладеного матеріалу; наявність не більше 2-3 незначних помилок; можлива деяка неповнота відповіді; правильність виконання практичної частини; наявність висновків; обов'язкова наявність додатків;

74-81 балів - якщо виявлено: достатні знання програмного матеріалу; успішне виконання завдань і засвоєння основної літератури на рівні аналогічного відтворення; певна логічна послідовність; зрозумілість викладеного матеріалу; наявність не більше 3-4 незначних помилок; можлива деяка неповнота відповіді або невірність літературної мови, правильність виконання практичної частини, без суттєвих помилок; наявність висновків; бажана наявність додатків;

64-73 балів - якщо виявлено: не досить повні знання основного програмного матеріалу; здатність виконати завдання на рівні репродуктивного відтворення; наявність не більше 1-2 суттєвих помилок (на прикладі невміння використовувати знання в конкретній практичній ситуації); неповна відповідь; наявність висновків;

60-63 балів - якщо виявлено: не досить повні знання основного програмного матеріалу, недостатня здатність до виконання завдань на рівні репродуктивного відтворення; наявність не більше 2-3 суттєвих помилок (на прикладі невміння використовувати знання в конкретній практичній ситуації); неповна відповідь, незв'язна її побудова; наявність висновків, що не відтворюють завдання дослідження;

0-59 балів - якщо виявлено: відсутність знання або нерозуміння більшої або найбільш суттєвої частини матеріалу; суттєві помилки, які не виправлені; нелогічне викладання матеріалу; суттєві помилки при виконанні практичної частини; недосяжність мети практичної частини завдання; відсутність висновків.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ДНІПРОВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

Навчально-науковий Інститут гуманітарних і соціальних наук

Кафедра цивільного, господарського та екологічного права

**Курсова робота з навчальної дисципліни
«Трудове право»**

на тему: « _____ »
_____»

Здобувача вищої освіти
2 курсу групи _____
спеціальності 081 Право

_____
(прізвище та ініціали)

Керівник – Махова Л.О. – ст.викл. кафедри
цивільного, господарського та екологічного права

Захищено з оцінкою:
за національною шкалою _____
за 100–бальною шкалою _____

Члени комісії _____
(підпис) (прізвище та ініціали)
_____
(підпис) (прізвище та ініціали)
_____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Дніпро
НТУ «ДП»
2019

Додаток “Б”
Приклади оформлення бібліографічного опису

<i>Характеристика джерела</i>	<i>Приклад оформлення</i>
Нормативно-правові акти	Про міжнародне приватне право. Закон України від 23 червня 2019 р. № 2709-IV // ВВР. – 2019. – № 32. – Ст. 422.
Монографії, посібники: один, два або три автори; чотири автори; п'ять авторів і більше	Гузь Л.Е. Основания возникновения и судебная защита права частной собственности на жилые дома (квартиры).: В 2-х т. – Х.: ППФ “Полиграфист”, 2018. Фурса С.Я., Щербак С.В., Євтушенко О.І. Цивільний процес України: Проблеми і перспективи: Науково-практичний посібник. – К.: Видавець Фурса С.Я.: КНТ, 2018. – 448 с. Сімейне право: Нотаріат. Адвокатура. Суд: Наук.-практ. посіб.: У 2 кн. / Драгнєвич Л.Ю., Пульнева О.С., Фурса Є.І., Фурса С.Я. та ін. / За заг. ред. С.Я.Фурси. – К.: Видавець Фурса С.Я., 2018. – 895 с. Проблемы науки гражданского права / В.В.Комаров, В.А.Бигун, В.В.Баранкова / Под ред. Проф. В.В.Комарова. – Харьков: Право, 2018. – 440 с.
Багатотомні видання	Новий тлумачний словник української мови: У 3-х т. / Укладачі: В.В. Яременко, О.М. Сліпушко. – К.: Вид-во “Аконіт”, 2017. – Т. 3: П-Я. – 864 с.
Перекладні видання	Маланчук П. Вступ до міжнародного права за Ейкхерстом / Пер. з англ. – Х.: Консум, 2019. – 592 с.
Стандарти	ДСТУ 3008-95. Державний стандарт України. Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення: Видання офіційне. – К.: Держстандарт України, 2005.
Збірники наукових праць	Актуальні питання цивільного та господарського права. – 2019. - № 1 (2). – 89 с.
Словники	Новий тлумачний словник української мови: У 3-х т. / Укладачі: Яременко В., Сліпушко О. – К.: Вид-во “Аконіт”, 2018.
Депоновані наукові праці	Обзор аналитических методов расчета и оптимизации: мультиресурсных систем обслуживания / Меликов А.З., Константинов С.Н.; Науч. произв. Корпорация «Киев. ин-т

	автоматики». – К., 1996. – 44 с. – Рус. – Деп в ГНТБ України 11.11.96, № 2210 – Ук96 // Анот. в ж. Автоматизация производственных процессов, № 2, 1996.
Складові частини книги, збірника, журналу, енциклопедії	Фурса С.Я. Передмова //Фурса С.Я., Щербак С.В., Євтушенко О.І. Цивільний процес України: Проблеми і перспективи: Науково-практичний посібник. – К.: Видавець Фурса С.Я.: КНТ, 2018. – С. 5-7. Світлична Г.О. Новели інституту представництва в цивільному судочинстві: проблеми теорії та правозастосування // Актуальні питання цивільного та господарського права. – 2017. - № 1(2). – С. 41-47. Корсак К. Про тенденції змін у змісті вищої освіти // Науковий світ. – 2018. № 1. – С. 27-28. Усенко І.Б. Історія держави і права // Юридична енциклопедія / Ред. кол. Шемшученко (голова) та ін. – К.: Вид-во “Українська енциклопедія” ім. М.П. Бажана, 1999. – Т. 2. – С.732-734.
Тези доповідей	Бондаренко А.П. Особливості конституційної відповідальності: проблеми та актуальні питання сьогодення // Проблеми розвитку держави і права України в сучасних умовах: Тези доповідей учасників Всеукраїнської студентської наукової конференції, 30-31 березня 2000 р. – Одеса: Юридична література, 2019. – С. 83-85.
Дисертації	Гринчуцький В.І. Промислові трести України в роки нової економічної політики (1921-1929 рр.): Дис. ... д-ра екон. наук: 08.01.04. – К., 1998. – 385 с.
Автореферати дисертацій	Іванов П.С. Забезпечення прав і свобод людини органами внутрішніх справ: організаційно-правові засади: Автореф. дис. ... д-ра. юрид. наук: 12.00.07 / Національний ун-т внутріш. справ України. – Харків, 2019. – 38 с.
Електронний (інтернет) ресурс	Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, зберігання, застосування єдиної первинної транспортної документації для перевезення вантажів автомобільним транспортом та обліку транспортної роботи: Наказ Міністерства статистики України і Міністерства транспорту України від 07.08.1996р. №228/253. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show

2. ТЕМИ ТА ОРІЄНТОВНІ ПЛАНИ КУРСОВИХ РОБІТ

Тема 1. Джерела трудового права

Орієнтовний план

Вступ

Розділ 1. Поняття та класифікація джерел трудового права

Розділ 2. Особливості джерел трудового права

Висновки

Список використаних джерел

Тема 2. Принципи трудового права

Орієнтовний план

Вступ

Розділ 1. Поняття і класифікація основних принципів трудового права

Розділ 2. Зміст основних принципів трудового права: недоліки та переваги

Висновки

Список використаних джерел

Тема 3. Громадяни як суб'єкти трудового права

Орієнтовний план

Вступ

Розділ 1. Працівник як суб'єкт трудового права

Розділ 2. Фізична особа – роботодавець як суб'єкт трудового права

Висновки

Список використаних джерел

Тема 4. Правове положення професійних спілок України

Орієнтовний план

Вступ

Розділ 1. Загальна характеристика правового статусу профспілок у сфері праці

Розділ 2. Повноваження профспілок

Розділ 3. Гарантії прав профспілок

Висновки

Список використаних джерел

Тема 5. Колективний договір в системі регулювання трудових відносин в Україні

Орієнтовний план

Вступ

Розділ 1. Колективний договір як форма виробничого демократичного самоврядування

Розділ 2. Укладення колективного договору і його дія в часі і просторі

Висновки

Список використаних джерел

Тема 6. Правовідносини у сфері трудового права

Орієнтовний план

Вступ

Розділ 1. Поняття трудових правовідносин

Розділ 2. Підстави виникнення трудових правовідносин

Розділ 3. Інші правові відносини у сфері найманої праці

Висновки

Список використаних джерел

Тема 7. Матеріальне забезпечення у випадку безробіття

Орієнтовний план

Вступ

Розділ 1. Правовий статус безробітного

Розділ 2. Допомога по безробіттю і матеріальна допомога по безробіттю

Висновки

Список використаних джерел

Тема 8. Трудовий договір як підстава виникнення трудових правовідносин

Орієнтовний план

Вступ

Розділ 1. Поняття трудового договору, його зміст, форма і строк

Розділ 2. Порядок укладення трудового договору

Висновки

Список використаних джерел

Тема 9. Правове регулювання працевлаштування громадян

Орієнтовний план

Вступ

Розділ 1. Правова організація працевлаштування

Розділ 2. Державна служба зайнятості

Висновки

Список використаних джерел

Тема 10. Контракт як особлива форма трудового договору

Орієнтовний план

Вступ

Розділ 1. Теоретичні основи укладення контрактів у сфері найманої праці

Розділ 2. Укладення, зміна і припинення контракту

Висновки

Список використаних джерел

Тема 11. Гарантії при прийнятті на роботу

Орієнтовний план

Вступ

Розділ 1. Заборона необґрунтованої відмови в прийнятті на роботу

Розділ 2. Законодавчі обмеження при прийнятті на роботу

Висновки

Список використаних джерел

Тема 12. Види трудових договорів

Орієнтовний план

Вступ

Розділ 1. Види трудових договорів в залежності від строків, на які вони укладаються

Розділ 2. Інші види трудових договорів

Висновки

Список використаних джерел

Тема 13. Зміна в організації виробництва та праці як підстава розірвання трудового договору

Орієнтовний план

Вступ

Розділ 1. Гарантії при звільненні з підстави, передбаченої п.1 ст. 40 КЗпП України

Розділ 2. Обов'язки роботодавця при звільненні працівника при звільненні у зв'язку з скороченням штату або чисельності працівників

Висновки

Список використаних джерел

Тема 14. Звільнення з роботи при порушенні трудової дисципліни

Орієнтовний план

Вступ

Розділ 1. Звільнення працівника як захід дисциплінарного стягнення

Розділ 2. Порядок звільнення працівника за порушення трудової дисципліни

Висновки

Список використаних джерел

Тема 15. Правове регулювання робочого часу

Орієнтовний план

Вступ

Розділ 1. Положення щодо робочого часу на території України

Розділ 2. Питання правового регулювання робочого часу, захисту трудових прав громадян України на території держави та за її межами.

Розділ 3. Практичне визначення рівня правової свідомості громадян України.

Висновки

Список використаних джерел

Тема 16. Щорічні відпустки за трудовим правом України

Орієнтовний план

Вступ

Розділ 1. Право на щорічну основну та додаткові відпустки

Розділ 2. Порядок надання та використання відпусток

Висновки

Список використаних джерел

Тема 17. Соціальні відпустки за трудовим правом України

Орієнтовний план

Вступ

Розділ 1. Соціальні відпустки по вагітності та пологам та у зв'язку з наявністю дітей

Розділ 2. Порядок надання і використання соціальних відпусток

Висновки

Список використаних джерел

Тема 18. Правове регулювання заробітної плати в Україні

Орієнтовний план

Вступ

Розділ 1. Форми та системи оплати праці

Розділ 2. Тарифна система оплати праці

Розділ 3. Право працівника на оплату праці та його захист

Висновки

Список використаних джерел

Тема 19. Правове регулювання внутрішнього трудового розпорядку

Орієнтовний план

Вступ

Розділ 1. Правила внутрішнього трудового розпорядку як акт локального регулювання

внутрішнього трудового розпорядку

Розділ 2. Статути і положення про дисципліну

Висновки

Список використаних джерел

Тема 20. Трудова дисципліна

Орієнтовний план

Вступ

Розділ 1. Теоретичні засади дослідження дисципліни праці

Розділ 2. Аналіз особливостей забезпечення дисципліни праці за трудовим законодавством України.

Розділ 3. Регулювання трудової дисципліни: зарубіжний досвід.

Висновки

Список використаних джерел

Тема 21. Правове регулювання праці молоді

Орієнтовний план

Вступ

Розділ 1. Молодь як особлива соціально-демографічна група

Розділ 2. Особливості регулювання праці молоді

Розділ 3. Правове становище молодого працівника: проблеми та шляхи їх вирішення

Висновки

Список використаних джерел

Тема 22. Матеріальна відповідальність сторін трудового договору

Орієнтовний план

Вступ

Розділ 1. Матеріальна відповідальність за трудовим правом і її відмінність від майнової відповідальності за цивільним правом

Розділ 2. Підстави та умови матеріальної відповідальності в трудовому праві

Висновки

Список використаних джерел

Тема 23. Правові питання охорони праці в Україні

Орієнтовний план

Вступ

Розділ 1. Охорона праці як правова форма забезпечення здорових і безпечних умов праці

Розділ 2. Управління охорони праці

Розділ 3. Організація охорони праці на виробництві

Висновки

Список використаних джерел

Тема 24. Спеціальні правила по охороні праці жінок

Орієнтовний план

Вступ

Розділ 1. Особливості прийняття і звільнення жінок за законодавством України

Розділ 2. Додаткові гарантії трудових прав жінок при застосуванні їх праці

Висновки

Список використаних джерел

Тема 25. Гарантійні та компенсаційні виплати

Орієнтовний план

Вступ

Розділ 1. Поняття та зміст гарантійних та компенсаційних виплат.

Розділ 2. Правове регулювання та особливості застосування гарантійних та компенсаційних виплат.

Розділ 3. Практичні аспекти гарантійних та компенсаційних виплат.

Висновки

Список використаних джерел

Тема 26. Правове регулювання праці осіб з інвалідністю та осіб похилого віку

Орієнтовний план

Вступ

Розділ 1. Створення необхідних умов для використання праці осіб з інвалідністю.

Розділ 2. Особливості регулювання праці осіб з інвалідністю та осіб похилого віку

Висновки

Список використаних джерел

Тема 27. Нагляд і контроль за додержанням законодавства про працю і правил з охорони праці

Орієнтовний план

Вступ

Розділ 1. Поняття нагляду і контролю в трудовому праві

Розділ 2. Система державних органів в галузі здійснення нагляду і контролю за додержанням законодавства про працю і правил по охороні праці

Розділ 3. Повноваження посадових осіб у сфері охорони праці

Висновки

Список використаних джерел

Тема 28. Юридична відповідальність посадових осіб за порушення законодавства про працю

Орієнтовний план

Вступ

Розділ 1. Дисциплінарна відповідальність посадових осіб за трудовим законодавством України

Розділ 2. Матеріальна відповідальність роботодавців за шкоду, заподіяну працівникові

Висновки

Список використаних джерел

Тема 29. Теоретичні засади розгляду трудових спорів в Україні

Орієнтовний план

Вступ

Розділ 1. Поняття та класифікація трудових спорів в Україні

Розділ 2. Причини виникнення трудових спорів

Висновки

Список використаних джерел

Тема 30. Порядок розгляду індивідуальних трудових спорів в Україні

Орієнтовний план

Вступ

Розділ 1. Загальний порядок вирішення індивідуальних трудових спорів

Розділ 2. Судовий захист трудових прав працівників

Висновки

Список використаних джерел

Тема 31. Порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів)

Орієнтовний план

Вступ

Розділ 1. Предмет і сторони колективного трудового спору

Розділ 2. Виникнення колективного трудового спору та його вирішення на стадії примирної

процедури та трудового арбітражу

Розділ 3. Національна служба посередництва і примирення

Висновки

Список використаних джерел

Тема 32. Строки в трудовому праві

Орієнтовний план

Вступ

Розділ 1. Строки при укладенні, зміні та припиненні трудового договору

Розділ 2. Строки для звернення за захистом трудових прав

Розділ 3. Обчислення строків в трудовому праві

Висновки

Список використаних джерел

Тема 33. Соціальне партнерство в Україні

Орієнтовний план

Вступ

Розділ 1. Поняття, форми і принципи соціального партнерства в Україні

Розділ 2. Представники працівників в системі соціального партнерства

Розділ 3. Представники роботодавців в системі соціального партнерства

Висновки

Список використаних джерел

Тема 34. Міжнародно-правове регулювання праці

Орієнтовний план

Вступ

Розділ 1. Джерела міжнародно-правового регулювання праці

Розділ 2. Суб'єкти міжнародно-правового регулювання праці

Висновки

Список використаних джерел

Тема 35. Гармонізація трудового права України із правом Європейського Союзу

Орієнтовний план

Вступ

Розділ 1. Урахування національних особливостей і реального стану економіки як умова успішного процесу конвергенції

Розділ 2. Концепція адаптації законодавства України до законодавства
Європейського Союзу
Висновки
Список використаних джерел

Навчальне видання

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДЛЯ ПІДГОТОВКИ КУРСОВИХ РОБІТ
з навчальної дисципліни «Трудове право»**

для здобувачів вищої освіти 2 курсу освітнього ступеня бакалавр
за спеціальністю 081 «Право»

Розробник: Лілія Олексіївна Махова

Редактор: _____

Підписано до друку __.__.2019. Формат 30 × 42/4.
Папір офсетний. Ризографія. Ум. друк. арк. 1,25.
Обл.-вид. арк. 1,25. Тираж 100 прим. Зам._____.

Підготовлено до виходу в світ
у Національному технічному університеті
«Дніпровська політехніка».
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК № 1842
49600, м. Дніпро, просп. Д. Яворницького, 19